

BENESTAR

La crisi agreuja els problemes mentals dels infants

Els professionals de centres de dia alerten de les dificultats emocionals dels nens en risc d'exclusió

SELENA SORO
BARCELONA

“Els infants són les víctimes silencioses de la crisi”. Són paraules de Blanca Santos, psicòloga del centre d'atenció diürna per a nens en risc d'exclusió social de la Fundació Joan Salvador Gavina, el primer centre d'aquest tipus fundat a Catalunya, el 1979. Els professionals dels espais que atenen infants de famílies afectades per la pobresa han detectat un augment dels problemes mentals i emocionals dels menors, lligats a la crisi econòmica.

Només l'any passat, a l'Estat es van dur a terme un total de 45.298 desnonaments, un 15,54% més que el 2013, segons les últimes dades del Consell General del Poder Judicial. Actualment, el 29,5% de les famílies encara tenen pagaments pendents relacionats amb l'habitatge, segons l'Enquesta Contínua de Llars de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), publicada a mitjans d'abril. Són unes dades que ahir van denunciar des del Consell General del Treball Social (CGTS): “Els deutes relacionats amb l'habitatge, units a la pèrdua de la feina i a la precarització en el millor dels casos, impossibilita a milers de persones tenir una vida digna”, afirmaven en un comunicat. Segons aquesta organització, “es tracta de famílies que destinen part dels seus ingressos a pagar aquests deutes, i que es veuen obligats a escollir entre pagar els subministraments elèctrics i d'aigua de les seves llars o donar menjar als seus fills”.

Ansietat, depressió i nervis

La situació que viuen aquestes famílies ha tingut un efecte directe sobre la salut emocional de molts infants en risc d'exclusió social i, segons afirma la psicòloga Blanca Santos, “els problemes mentals en els nens s'han agreujat exponencialment en els últims tres anys”. Alguns dels símptomes que mostren aquests menors són ansietat, depressió, nervis, agressivitat, por i sensació de descontrol, entre d'altres. “Hi ha hagut un augment general de les dificultats emocionals. En-

tre els nens que ja en tenien, aquests problemes s'han agreujat, i els que no n'havien mostrat mai, amb la crisi els han començat a manifestar”, explica la psicòloga, que recorda que molts d'aquests infants han passat per un desnonament “i viuen amb l'ai al cor”. En alguns casos, il·lustra Santos, després d'haver-se quedat sense casa seva, els més petits perceben que no tenen control sobre res, i desenvolupen trets obsessius: “Pateixen per arribar a temps a tot arreu o comencen a mostrar conductes repetitives, com ara comptar constantment els objectes que els envolten”, exemplifica la psicòloga.

Els adolescents

La conseqüència més habitual i directa del malestar emocional, però, es veu reflectida en el rendiment escolar, que es detecta en infants que no havien tingut mai problemes acadèmics. “El fet que a casa teva no tinguis un espai adequat per estudiar, o que els teus pares estiguin passant per un gran estrès emocional, es trasllada en problemes en l'aprenentatge”, afegeix Sergi Asensio, director de l'Associació Juvenil Esquitx de Sabadell, on cada tarda atenen una trentena de nens de 3 a 12 anys i una trentena més de joves fins a 16 anys. Per a Asensio, l'adolescència és una etapa de malestar emoci-

Manifestació
L'ansietat, la depressió i l'agressivitat són alguns dels principals símptomes

Pobresa
L'any passat fins a 45.298 famílies a l'Estat van ser víctimes d'un desnonament

onal especialment perillosa, sobretot si la crisi ha tocat de ple la família: “Si ningú acompanya els adolescents quan passen per aquests mals moments, els seus sentiments negatius poden explotar d'una manera molt més destructiva, i arribar fins i tot al suïcidi”.

Un lleure transformador

Aquest educador social aposta fort pel “lleure transformador” com una manera d'ajudar els infants i joves a qui la crisi causa problemes emocionals. “El lleure dona la possibilitat de jugar i d'aprendre alhora, i també d'establir relacions saludables,

que milloren la salut mental”, afirma. El lleure constructiu, afegeix Anna Solé, educadora a la mateixa associació, fa que els joves i els infants “se sentin estimats i integrats en un grup, de manera que els puja l'autoestima”.

Per a la psicòloga Blanca Santos, és important que els infants puguin expressar el que senten i passar el dol pel que poden haver perdut. Alerta que, per a un nen, “una societat en crisi és molt difícil d'entendre”, i per això reclama més recursos contra “la saturació que pateixen els serveis públics d'atenció a la salut mental dels infants”, on hi ha llistes d'espera de fins a sis mesos.

Dilluns passat, el departament de Salut va avançar que reforçaria l'atenció en matèria de salut mental a les escoles, just una setmana després de la tragèdia de l'Institut Joan Fuster, en què un estudiant de 2n d'ESO va agredir mortalment un professor mentre patia un brot psicòtic. L'anunci el va fer el conseller Boi Ruiz, que va insistir que els fets del Joan Fuster són “excepcionals”, però va reconèixer que en els últims anys han augmentat el nombre de consultes en salut mental entre la població infantil i juvenil. Ruiz ho va atribuir al fet que s'hi està més a sobre i que els pares han perdut la por de recórrer als professionals. La psicòloga discrepa: “Quan un infant pateix és que la societat no està assumint les seves responsabilitats. Els nens d'avui són els adults de demà”. ■

Fundesplai i Pere Tarrés ja treballen per les beques d'estiu

Durant el curs les escoles garanteixen uns mínims per a molts infants al llindar de la pobresa –a Catalunya més d'un 25% estan en aquesta situació–, però a partir de Sant Joan, durant els tres mesos de vacances, aquests mínims desapareixen. És aquí on entra la feina que fan entitats com Fundesplai i la Fundació Pere Tarrés. Ahir totes dues van presentar els seus programes per aconseguir recursos per donar el màxim de beques per als casals i les colònies d'estiu. La Fundació Pere Tarrés s'ha marcat com a objectiu becar 4.100 infants, un 10%

més que l'any passat, i Fundesplai aspira a repetir, com a mínim, els 4.500 infants becats del 2014, tenint en compte que llavors van augmentar un 45% les ajudes respecte al 2013. En total, les dues entitats calculen que gestionaran –entre recursos propis i subvencions– al voltant d'un milió d'euros en beques cadascuna. Aquestes beques són un reflex claríssim de la crisi econòmica, ja que des del 2010 tant Fundesplai com Pere Tarrés han multiplicat per quatre les beques i els recursos destinats a garantir el dret al lleure dels infants de Catalunya.